

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 " — "
 Na štvrt roka — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Otázky na čase.

Po celej krajine ozývajú sa té smutné výkriky: Niet zárobku! Tvrdé časy žijeme! Nenie možno vydržať!

Aj je tak! Zkazené je všetko. Hospodárstvo, priemysel i pospolitý život. Citlivejší ľudia zúfajú, čo bude, ako bude? Jedine u židov nebaďať, že by ich mýlili ponosy ľudu a válka krajinská. Stejně je im, či je úroda, či jej niet; či je poriadok v krajine, či nie; obchody jejich neupádajú. Peniaze jednak sypú sa im, a moc jejich bez prekážky rastie. Poznať, že oni sú páni u nás. Dávajú pozor na všetko, a robia krik, keď volačo ináč sa stane, ako oni chcú.

Na pr. dáky dobrosrdečný katolík založí kláštor, zaraz narobia blaku v novinách svojich, že hrnú sa k nám mnišky a reholníci z Francie; že aké nebezpečenstvo hrozí reč a cudzie obyčaje. — Nech sa ukážu volakde missionári, zaraz hromžia oproti buričom, ktorí ohlupujú svet, a búria oproti iným vierovyznaniam. Áno, toto zbadajú, ale o tom čušia, že koľko zbojníckych kazárov dochádza k nám cez hranice, ako zdieľajú, klamu

Útek do Egypta.

a nivočia ľud chudobný. — Nech sa utvorí da-
kde úverkový — alebo potravný spolok, zaraz dajú
roboty slúžnemu, nadžupánovi, ministrom, slovom
pobúria všetky úrady, aby prekaziť mohli obrannú
prácu kresťanov, lebo spolok takýto nesrovnáva
sa s rebachom jejich. *Žid netrpí toho, aby kresťania
bránili sa oproti úžere.*

Teraz mnoho čuť o tom, že tisíce hektolitrov
vína dovážajú k nám z Talianska, čím škodu tr-
pia naši hospodári. Tohoto ani jeden kazár ne-
povšímne si, bo oni skupujú lahodné víno tali-
anske, a predajú ho draho za domorodné. Práve
židáci zkazili úver uhorského vína ešte v tom
čase, keď mali sme v ňom hojnosť, lebo predá-
vali miesto vína robeniny a otravy, a s tým tak
odstrašili cudzozemsko, že ani počuť nechce o
našom víne.

Veľkokupci židovskí utvorili medzi sebou
jednotu. Z akého cieľu? Aby čím lepšie mohli
šudíť a cícať ľud. Oni zaoberajú sa s rozličnou
úžerou. Oni určujú cenu cukru, múky, petroleu,
zbožiu a iným článkom. Na burzi oni hrajú, a
hoc my ani nevidíme karty, predsa bank, t. j. náš
výrobok oni shabú. Tam určujú cenu všetkému
tovaru. Za výrobky naše toľko slúbia nám, kolko
chcú. A čo máme robiť, keď nikto nás nebráni,
a keď utisnutí sme na groš?

Slovom, len my chudobní kresťania stoneme,
kdežto kšeftári žnú vesele a smejú sa nám. A my
na miesto toho, že by sme spolu držali, že by
sme zastali jeden druhého a bránili záujmy svoje:
vadíme sa, zúrime jeden oproti druhému a ro-
bíme spor medzi sebou. Židáci práve této roztr-
žitosti vedú využívať. Keď sme my nesvorní,
keď brojíme jeden oproti druhému: na ich mlyn
ženeme vodu. Oni majú ošoh z toho. Jak krkavec
dychtí po zdochline, tak podobne kazári zaňu-
chajú všetko, čo je k prospechu jejich. To je im
jedno, či Uhorsko dohaduje sa s Rakúskom, či
vierovyznania povstanú jedno oproti druhému, či
stránky na sneme broja oproti sebe, a či medzi
národnosťami rozduchujú nepriateľstvo istí vla-
stenci. Toto je všetko nešťastie pre krajinu, kdežto
židáci chosť majú z toho. Ba kde len môžu, či
v obci, či v okrese, či v snemovni a či v no-
vinách rozduchujú nespokoj. Ale svoju bez-
pečnosť napred poistia si. Veď aj v parlamente
oni začali obštrukciu. Všetko prekonali aby padol
Széll a Héderváry. Jaknáhle ale Tisza zostal mi-

nistrom, složili zbroj, ponúkli službu Tiszovi, lebo
že bude im po ruke, a odslúži sa im bohato. Za
ochotu ich už vymenoval dvúch židov do ma-
gnátskeho domu. Ale to je len závdavok, odmena
po voľbách bude nasledovať, ku ktorým Tisza tak
sa chystá, ako si to židáci, akožto najtuhší korteši
jeho žiadajú.

A ako je to u nás, tak je to vo všetkých
krajinách po celom svete. Židáci nemajú svojej
domoviny, ale zato všade sú doma. Celý svet je
jejich. Hoc sú roztraseení, predsa spolu držia.
Bráni a riadi ich jednota židovská, ktorej údom
je každý kazár od narodenia až do smrti. Jednota
táto má ohromné summy peňazí. S týmito kliešmi
cestu k namyslenej svetovláde židov. Preto sú tak
bezočiví, a preto sa im vodí tak dobre. Vtierajú
sa všade a zaujmú všetko. Takrečeno aj ten
biedny kúšik chleba vytrhnú nám z úst. Ľudí
našich vytískajú či z úradov či z dielni. Školy
preplnené sú židákmi, hoc oni ani jednu neza-
ložili. Učenci títo zaujmú úrady, budú brojiť
oproti kresťanom a na posmech obrátia vieru
našu, ako to už aj teraz robia.

Nuž a my ako sa bránime oproti tomuto ne-
šťastiu? Robíme čo, aby sme prekazili panovanie
kazárov?

Nič, zhola nič! Hromžíme síce na židov, ale
že by sme sa rozumne bránili oproti nim, na to
sme prislabi, ba snáď aj prihlúpi. A práve to je
zkazou našou, že nešťastie toto, ktoré podziera
korene národa, nezbadali sme pred časom. Ča-
kali sme, kým nesadnú nám na krky, a teraz keď
cícajú a drhnú nás, nemôžeme striasť ich so
seba. Ani ich nestraseme, pokým liberalismus
panuje u nás. Tu by vláda mala započat obranu.
Nuž ale čo môžeme čakať od vlády? Veď tú ži-
dáci udržiujú, a tí len nebudú robiť oproti sebe?

Až kresťanská vláda bude riadiť krajinu, od
tej obdržíme obranu, ale od terajšej nikdy. Preto
nech každý priateľ náš neunavne namáha sa za
víťazstvo kresťanstva!

V šlachetnej práci tejto Boh istotne pomôže
nám. F.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v
Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu
k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Buda-
pešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospo-
dárske a neplatí sa žiadne vstupné.

POLITICKÉ CHÝRY.

Pred voľbami.

Všeobecná mienka je, ešte aj medzi samými liberálmi, že nová vláda ministerského predsedu gr. Štefana Tiszu odkázaná bude na voľby nové.

Hovorí sa, že gróf Tisza vyčká iba len odhlasovanie zákona o rekrútoch, a zatým hneď rozpustí snem, bárs nebude mať ani indemnity, to jest ospravedlnenie toho, aby vláda aj bezzákonite prijatého rozpočtu šafánila s peniazmi krajinskými. — Voľby teda vypísať chce aj v stave mimozákonnom.

Kedy budú voľby? — Nuž, jestli gr. Tisza nepadne (lebo dnes už aj o tom dá sa hovoriť), tak budú kedysi v mesiaci marci alebo apríli.

Chystanie sa ľudákov k voľbám.

Z mnohých dopisov presvedčujeme sa o tom, že naši bratia ľudáci zamýšľajú obrovské veci stvárať. Okres za okresom, kňazi, úradníci i sedliaci píšu nám netrpezlivo, aby sme, pre Boha, všetko možné vykonali ku prekazeniu židoliberálov.

Takéhoto úspechu sme si ani netrúfali. Nuž ale áno, tak to má byť. Tolko čertov nemajú ani notári, ani slúžnovci, ani židia, aby poctivých ľudákov *teraz už omámili*, keď nám krestanom po toľkých utrpeniach isté víťazstvo samo sebou ponúka sa v ústrety.

Páni liberálni myslia si, že chudoba sedliacka ešte vždy je žízňivá za liberálnou smradlavou pálenkou a za gulásami, ktoré sú pripravené zo zdochnutých baranov! Ó, vy liberálni baránkovia! Ó, vy opovázľivci ledajakí! A čo si vy myslíte, že ten sedliak nenie na obraz Boží stvorený? Hja, bračekovci, naši sedliackovia sú síce s mnohých strán chybní, to je pravda: ale *neverte*, že by ešte aj dnes boli takí chumaji vám povolí, ako oni boli kedysi.

Aké budú té voľby?

Nuž keď by boly té voľby, teda ozaj aké budú? Aj to vám môžeme povedať.

Všetci statoční voličia boja sa, že voľby najnovšie budú sa podobať tým strašným voľbám banfickým. Tento všeobecný strach krajinský dojal aj Tiszu na toľko, že neodváža sa voľby prevádzať s násilienstvom. Predbežne tedy toľko môžeme povedať, že voľby nebudú násilnické, aspoň nie tak strašné, ako boly za panovania Bánffyho.

Lež pritom všetkom, bude pri tých voľbách huncústva dost! Sprostým voličom, ledaktom, pijanom, zadlženým otrokom židovským isto-iste dajú Tiszovi náhončia zubadlá na pisky, aby neopovážili sa dľa presvedčenia hlasovať na ľudového kandidáta. Lenže, chvála Bohu,

dnes máme už krome somárskych voličov, krémárov, židov a zadlžených trochárov *mnohých voličov* aj takých, ktorých ani *všetci čerti* židovsko-liberálni neodvedú k hlúposti a otrockosti židovsko-liberálnej. A my v takýchto šlachetníkoch dôverujeme.

A čo by sme nedôverovali? Utláčená, biedna je tá sedlač naša, ale je naša. Kedysi dali sa zakupovať, dnes ale nemejú liberáli toľko pokladov, aby vedeli statočným ľudovým voličom statočnosť a svedomie pomýliť a podkúpiť!

Ani jednému z našich voličov nenie milé také sviňské prenasledovanie pokutami a iným spôsobom aké museli podstupovať cez celých 10 rokov, to je pravda. Ale pán Tisza sa presvedčí aj o tej pravde, že jeho židovsko-liberálny program tak strašne prepadne u našich voličov, ako sa to ešte nikdy nestalo.

My, ľudáci dobyli sme sa už skvelých víťazstiev. Tiszovi mudrlanti stoliční myslia si, že polovicu okresov našich tak ťažko a tak hrdinsky vydobytých nám odberú. No nech sa len páči! Esté je pravda a statočnosť na svete! Pán Tisza môže poznať svojich županov, slúžnovcov, pohrabačov, matrikárov, pisárov, židov a notárov: ale našich *povedomých voličov on nepozná*. Títo voličia dnes už sú tak sriadení, tak povedomí, že všetkým úradným liberálnym kandidátom istotne vylomia krky, a čo by hneď aj samých bohatých grófov a princov nám poslali ku mátoženiu ľudu.

Ale ľudáci naši sa chystajú do boja, a to do jakého! Nuž každá vec má svoj koniec, aj trpezlivosť ľudákov už chýli sa ku koncu. Budeme sa kosiť s vami, s vami židáci Tiszovi, veru budeme! Už sme mnoho trpeli, už sme dost aj víťazili. Prosíme, dajte ľudákom pokoj! A ešte ráz prosíme, dajte že nám svätý pokoj, lebo my chceme a my *musíme* zvíťaziť!

KRAJINSKÝ SNEM.

Keď sa novoročné prázdniny už pominuly, zasedá snem zase ďalej. Na sobotňajšom zasadnutí rečnili obštrukcionári pre neriadne rozdávanie vstupeniiek obecensťvu do snemu.

Potom sa pokračovalo v obštrukcii proti prvému odstavcu návrhu o počte regrútov.

Poslanec Gabriel Ugron, Eugen Molnár a Ferdinand Szederkényi povedali o spoločných záležitostach a každý podal resolúciu, aby si zabezpečil právo opätovného prehovorenia k prvému paragrafu.

Náš barón Ivor Kaas, ktorý už vo svojej minulej reči bol tvrdil, že regrútov z r. 1903. možno teraz assentovať už len ku náhradnej reserve, i v terajšej reči svojej odporúčal, aby slúžili len dva roky.

Honvédsky minister Nyiry na toto poznamenal, že ak do apríla vláda dostane regrútov, tak regrúti z r. 1903. budú slúžiť len poltreťa roka. Potahom na toto podá ešte opravu ku návrhu o präsantovaní regrútov.

Potom Ivor Kaas začal rozoberať predošlú dišputu

ministerského predsedu s Polónym o panovníckych právach a aby Kušutbistov pohnul k ďalšiemu boju, prečítal zo známeho manifestu Košuthovej strany časť pohľadujúcu sa na panovnícke práva a potom dokazoval, že sa táto nijak nesrovnáva s rečou ministerského predsedu a že Košuthisti sa poriadne sklámali.

Ministerský predseda gróf Štefan Tisza prizvukoval, že to uzavretie, dľa ktorého prameňom každého práva je v sneme prejavená vôľa národa, nepohľadá sa na obsah, lež na pôvod panovníckych práv. Stanoviskom vlády je, že spomenuté uzavretie o prameni práv na vojenský rozkaz nepohľadá, lebo záležitosť tohto bola vybavená už pred vnesením uzavretia tým osvedčením, ktoré v mene jeho veličenstva učinil v sneme vtedajší ministerský predseda gróf Khuen-Héderváry a ktoré osvedčenie snem vzal v známosť.

Na konci zasadnutia Ondrej Ráth interpeloval v záležitosti šupovania jednej ženskej, o ktorej nevedia, kde sa narodila a Aurel Vlád interpeloval v záležitosti jedného uzavretia aradskej stolice a v záležitosti posielania detí do štátnej školy v Maros-Illye.

Interpellácie vydali patričným ministrom a s tým sa zasadnutie skončilo.

Politický obrázok.

Rozhovor medzi liberálmi.

Tá všestranná uznanlivosť, ktorá sa nám liberálom v širokých kruhoch liberálneho občianstva dostáva, uistuje nás, že kráčame po dobre volenej a mastnej ceste vlastenectva, pravdy a slobodomyselnosti. V tomto jedine vidíme pevný základ blahobytu nášho.

Tá pekná a úprimná reč, ktorú náš milý ministerpredseda gróf Tisza ešte na próbu pred Vianočnými sviatkami na sneme povedal: Bohužiaľ ostala bez účinku u nepriateľov našich. Preto treba s róznejšími poriadky koniec im urobiť; to «právo, zákon a spravodlivosť» pre nás nemajú smyslu. — Keď by to malo panovať: to by bolo väčšie nešťastie pre nás ako pre krajinu.

Naposledy — veď je to medzi nami povedané — liberalismus je najväčšie cigáňstvo, lebo má len na oko sladké reči a sluby, s ktorými ľud vábi a šudí. Pod záclonou pekných rečí vždy len to isté a to isté hovorí, sľubuje, ponúka jako starodávna milenka, na ktorú už nik nič nedá, ktorú nik nešetří; a predsa príde slabá chvíľa, že sa tak predstaví, jako kedysi keď byly dobré časy. Ale kto-že by to všetko vyjavil: mladostpochabosť.

Ľudia sa len najviac pre tie chyby hnevajú.

za ktoré nemôžu; tak je to i s liberalismusom. Dokazuj liberálovi že liberalismus je faloš, je cigáňstvo — a on pohoršený povie, že ty si nepravdu mlúvil, že ty si zbojník.

Vieme, že byly časy, že kto nebol liberál, bol znevážení, opovrhnutý, tak, jako včúf sú ľudáci; a predsa svet sa tak mení, že mnohí z nás liberálov verejne hovoria už, že sú nie liberáli, lebo že nenie v liberalismusu vernosť zásad tých, čo majú vyznamenávať ozaj, čo je liberalismus.

Liberalismus už je vyžitý, a preto nemá tej moci, čo mal; dnes už opravdivý liberalismus je len na papieri; v politike nestojí nič, tak, jako aj politická statočnosť. Kto je mocnejší, ten že má aj vládu; a kto má vládu, ten aj riadi a spravuje všetko jako sám chce. A tak teda kto sa proti vláde berie, ten sa musí odsotiť, či je to po pravde, či nie.

Ponevác nám liberálom ľudová strana hrozí a sa vzmáha, my ju musíme zoslabiť, tak, aby nám neuškodila: lebo beda nám, ak by sa rozmohla a prevýšila nás. Zkúsenosť nás učí, že ľud, keď k vláde príde nerobí rozdiel medzi triedami spoločnosti, ale prisľubuje pravdu každému rovnako. Toho nech nás Boh chráni, lebo nám by zle sa vodilo.

A preto my ani vlastne si neosvojujeme liberalismus; to je len naša záclona. My len zas tak musíme robiť, jako prv, za starého Tiszu a Bánffyho. Čo nás po kom, či sa to komu líbi, lebo nie, nech je len vláda naša. A tú musíme do ostatnej kvapky krve držať, keď nie s dobrotou tak akokoľvek. «Právo, pravda a spravodlivosť» je nie pre nás; my uvedeme svoje právo, a beda voličom, čo nebudú s nami držať! Ale bude dobre tým, čo nás budú poslúchať. Dáme im jesť a piť, i peniaze po čas volieb ablegátskych — potom neznáme nikoho. — Nech ľud platí do ostatnej kože na nás a na našich synov; čo nás po kom, nech je len nám dobre. Však sľúbime dosť, jako vždy — a či sa čo splní? čo nás po tom!

Náš milý [ministerpresident má k tomu rozum, vôľu a železnú ruku; keď ten s nami, kto proti nám?

Medzitým, však uvidíme, jako sa bude držať; nám je jedno, či ten, lebo ten, nech je len nám dobre. To je náš liberalismus.

Vyslanca Eremitsa zabili.

Hrozný prípad udal sa vo Veľkej Kikinde. V utorok, 5. januára predpoludním dvaja srbski sedliaci pred súdnou budovou na ulici z pomsty zabili tamojšieho kraj. vyslanca a veľkostatkára Pavla Eremitsa, ktorý naskutku vypustil dušu. O krvavej udalosti z Veľkej Kikindy oznamujú nasledovne: Eremits mal v jakejśi pravote pojednávajúce pri okresnom súde a keď o 10. hodine vyšiel zo súdnej budovy, napadli ho dvaja srbski sedliaci bratia Šibulovci: Mladen a Juraj. Najprv revolvermi viackrát strelili na vyslanca, ktorého jedna guľa ranila na tvári. Eremits dal sa na útek a chcel vbehnúť do jedného sklepu, tu ho však Šibulovci dohonili, hodili o zem a

potom olovenými palicami zabili. Vyslanec chcel sa brániť svojím štiletom (palica, v ktorej je dýka), ale sa mu zlomil, na čo vrahovia dotiaľ bili ho po hlave svojimi bačulami, dokiaľ s roztrepanou hlavou neostal mŕtvý ležať na dlažbe. Keď sa nešťastný vyslanec už viac nepohnul, Šibulovci pokojne zdvihli so zeme svoje odhodené šuby a šli na policajtný úrad. Na ceste stretli sa s policajtami, ktorí ich zajali a odviekli do väzenia. Na policii vypovedali, že z pomsty usmrtili Eremitsa, lebo tento pripravil ich otca o celý majetok, tak že teraz celá rodina zápasí s biedou. Rozpovedali, že

už od mája chystali sa k tejto pomste a teraz že ju previedli, sú celkom spokojní a svedomie ich netrápi, lebo tak sa to muselo stať. Úžasný prípad vzbudil v celej Torontálskej i v Budapešti obrovské vzrušenie. Pavla Eremitsa roku 1901. zvolili za vyslanca vo Veľkej Kikinde so slobodomyselným programom. Svoju dráhu započal jako učeň v železiarskom obchode, neskôr sa osamostatnil a bohato oženil. S venom svojej manželky začal prevádzkať rozličné gšefty, čím si len rozmnožil svoj majetok a nadobudnul popredné postavenie v meste i v stolici, tak že zvolený bol za správcu sporiteľne vo Veľkej Kikinde. V tomto postavení zadovážil si taký vplyv, že pri posledných voľbách dostal sa do snemu. Už od dávna zazlievali mu, že nepekňým spôsobom nadobúda si majetok, čím mnohé srbské sedliacke rodiny pripravil o majetok. Eremits bol Srb a práve vyslanec srbskej národnosti odsudzujú ho najprisnejšie pre jeho hrabivosť a

bezohľadnosť. Mŕtvolu nešťastného vyslanca 6. januára pitvali a zistili, že vrahovia úplne roztrepali mu lebku, tak že mozgy vytekli. Pohrab bol 7. januára popoludní za obradov cirkve pravoslávnej vo Veľkej Kikinde, odkiaľ potom mŕtvolu zaviezli do obce Bács-Martonos, kde ju uložili do rodinnej hrobky.

O príčine vraždy novšie oznamujú: Otec bratov Šibulovcov bol zámožný človek. Mal asi za 240.000 korún majetku. Ale keď pred 15 rokmi začali ho veritelia stísať, aby neprišiel o majetok, uzavrel s Eremitsom fiktívnu kúpno-predajnú smluvu, to jest na oko predal mu svoj majetok za 80.000 korún; kúpnu cenu Eremits splatil pred svedkami, aby veritelia nemohli smluvu napadnúť, ale ponevác táto bola len na oko, starý Šibul

hneď za tým vrátil mu peniaze. Lenže Eremits vstúpil do majetku a keď potom starý Šibul žiadal, aby mu majetok vydal, nechcel to urobiť odvolávajúc sa na to, že on majetok právoplatne kúpil. Šibulovci na to začali Eremitsa pred trestným súdom pre klamstvo a falšovanie listiny. Kriminál sa dlho tahal. Kikindský súd oslobodil Eremitsa, ale kráľ. tabula posúdila ho na dva roky do žaláru, lenže tento výrok kráľ. kuria na appellátu odsúdeného zrušila a Eremitsa oslobodila. Keď Šibulovci videli, že pred trestným súdom nič nevykonal, začali Eremitsa pred civilným súdom o vydanie majetku.

Tu sa im však podobne povodilo. Kikindský súd žalobu odmietol, kráľovská tabula Eremitsa posúdila na vydanie Šibulovského majetku. No tento výrok kráľ. kuria zrušila a žalobu vonkoncom odmietla. Šibulovci takýmto spôsobom prišli o celý svoj majetok a museli beďariť. Eremits vidiac to, dával starému Šibulovi každoročne niekoľko zlatých podpory, z čoho však tento sotva živorit mohol. Jeho synovia Mladen a Juraj museli ťažko pracovať a keď ich už bieda veľmi prikráčila, v rozhorčenosti prišli na hroznú myšlienku, že sa pomstia a Eremitsa zabijú. A svoju krvavú pomstu aj previedli. Policia aj zistila, že jedine z pomsty usmrtili nešťastného vyslanca a po hroznom skutku jeho veci sa ani netkli. U zavraždeného totiž našli všetky jeho cenné veci i tých 4000 korún, čo mal pri sebe.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jeden každý pousiloval sa čo v najkratšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútení budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

BESEDNICA.

Stážnosti proti učiteľovi.

Istá obec chcela
vyvrhnúť svojho učiteľa.
Prišli chlapi s veľkou zlobou,
pred farára so žalobou.
Aká vina jeho? tento vetí.
— Nuž zle učí naše deti,
hlupstvá kadejaké len a smeti.
Učí jich o hviezdách na oblohe,
o mašinách, rušňoch, parovoze,
vysvetľuje im dúhu nebeskú,
hovorí o hrmení a blesku.
Ukazuje im stromy, kamene a zvery,
ba i hory, rieky — na papiery.
Hromzí na strigy, sny, mátohy,
chlapcov učí štepíť, dievčatá lepíť pirohy.
Za to jemu platíť tolku summu?
Muž ten pošol od rozumu. —
A čože má teda učíť? bola otázka farára. —
Hm! Nech učí nemecky a dačo z kalendára.

Záborský.

Rozprávky z dediny.

VII.

Neni dávno tomu, čo Janko Hruška prišiel domov z vojančiny, a už vyprávajú o ňom to najhoršie. Ani jeden mládenec nemá tak zlý chýr ako on. Nazvali ho bludárom, korheľom, lumpiskom atď. Prstom ukazujú naňho:

Hľa, tam ide potupa dediny! A veru o kom tak hovoria, ten môže ísť svetom, lebo nik nezmyje z neho potupu. Nenávidia ho, a vyhýbuje mu celá dedina.

No ale či ozaj bol taký naničhodník Janko Hruška? Tento driečný suhaj, ktorému páru niet?!

Ale horky že! Len zlé jazyky doniesli ho do chýru. Je pravda, že nedá si brnkať na nos. Nezdrží hoc čo. Veru ne jeden mládenec pocítil pást jeho. Aj do krémy chodievala, ale pri tom všetkom nie je ten najhorší. Mladost pochabosť, hovorievajú rodičia jeho. Hja! len že to nezastaví zlé jazyky, aby nepomlúvali Janka z pomsti a najmä preto, aby ho odcudzili od vyvolenej svojej.

So dňa na deň chodia noviny do Grznárov o Jankovi. Taký a taký korheľ. Zase sa pobil s mládenci. Prebil hlavu Tonovi Ondrušech. Váľal sa v jarku ako sviňa v opilom stave. A Boh zná aké klebety.

— Mali by ste vy len za koho dať Marku!

— Chúďa, aký život mala by pri takom korheľovi?

... Janko od dávna miloval Marku. Láska jejich povstala ešte za detinstva, keď pásavali spolu. A to je stará pravda, že takúto lásku ťažko je udusiť. Tá hlboko pustila korene.

Nuž ale šťastie milencov zkaziť chceli zlí ľudia. Klebety, ktoré nosili ta, rodičia nepustili na hluch. Zprvoti zahovárali, ale keď toho mnoho bolo, uverili že je Janko ozaj ledakto. Nie je hoden Marky. Síce matka nesúdila tak prísne, ako otec. Zabránil Marke, aby chovala lásku oproti Jankovi.

— Mala by si ísť za koho! Hoden je šibenice, ale nie teba! Maj s ním pokoj!

Matka neraz probovala zlomiť prísnosť otca.

— Ale starý môj — hovorila jednúc — veď to neni všetko pravda čo ľud tára. A potom, dobrá žena napraviť muža. Hľa, Štefan Stokláska aký bol za mladý. Čo postváral? A teraz, neni poriadny človek?

— Čo ty vieš! odpovedal gazda. Ja len to hovorím, že koho vojančina nenapraví, z toho nebude poriadny človek. Dajte mi pokoj s tým Hruškom.

Úbohá Marka počúvať musela, ako omluvajú Janka. Čo stojí majetok jej, čo celý život, keď nemôže byť toho, koho v srdci nosí.

Kolko rázy čuje čo zlého o Jankovi, utiahne sa do kúta a vyplače sa do vôle. Vtedy tak by sa rada stretla s ním. Len jedno slovo by mu povedala, to, že rada ho má. Verila, že od tohoto slova závisí šťastie jejich.

Dlho, veľmi dlho nemala k tomu príležitosť.

Ráz predsa podarilo sa jej.

Slnko zapádalo. Endia poberali sa domov z poľa. Marka tiež hrabala ďatelinu. Ako bliži sa k dedine, zrazu stojí pred ňou Janko.

Nafakala sa. Nevedela či má stáť, alebo utekať.

— Prečo my vyhýbuješ? pýtal sa smutným hlasom Janko.

— Lebo otec hnevajú sa na teba.

— A ty nie?

— Rada ťa mám.

— Je to pravda? Kto miluje ten nebočí ...

— Vieš dobre, prečo musím ti vyhybovať.
 — Čo aj ty ma držiš za takého? ...
 — Nikdy! Ani neverím to, čo svet hovorí o tebe,
 povedala Marka, a pustila sa do plaču.

Janko tiež utrel slzu, a ledvy vedel povedať: Ty
 nedržíš ma za takého?

— Nie, Janko.

— Nech fa Boh požehná za to. Vidíš Marienka moja,
 na mne je kliatba. Čo som ublížil komu, a predsa každý
 zadrapi sa do mňa. Ale počkaj duša moja, koniec vezmem
 tomu. Aj otec tvoj uznajú, že nie som zlý, len povedz
 mi, či ma rada máš, tak ako volakedy.

— Áno Janko, šeptala Marienka.

— Ďakujem ti. Uvidíš, že za krátky čas všetko
 obráti ss na dobré. Ostaň s Bohom. Odobrali sa.

Marienka bola dobrá dievčina. Milovala rodičov,
 najmä matku. Tak myslela, že nepatrí sa, aby mala ta-
 jomstvo pred matkou, preto vyrozprávala jej, ako sa
 stretla s Jankom, a o čom besedovali. Gazdina tiež sa
 nezdržala, aby aj starý jej nevedel o tom: povedala mu.

— Dal by Boh, aby sa polepšil, lebo veru ináč Ma-
 rienka nebude jeho, poznamenal starý.

... Pomynulo dakoľko týždňov. Klebetníci nič zlého
 nevedia povedať o Jankovi. Ani nederú viac prah Grz-
 náreje domu. Mrzí ich to, ale čo si počnú. Janko dobre
 sa drží, najmä od kedy odišiel z dediny Fero Valach,
 nikde nechodí. To bol jeho zlým duchom, ten ho na-
 vádzal k výstupkom. Janko celkom skrotnul. Ani na krok
 neide z domu. Pracuje za troch. Rodičia jeho nevedia
 pochopiť, čo sa stalo s ním. Tešia sa tomu, ale nepýtajú
 sa ani slova. Však Janko vyrukuje s pravdou.

Aj u Grznárov vedia, čo sa stalo, ale gazda ešte aj
 teraz pochybuje, a len toľko hovorí:

— Ale do kedy bude to trvať?

— Na veky, odpovedá Marienka. Potom pritúli sa
 k otcovi a prosí:

— Dovoľte Jankovi, aby mohol prísť k nám.

Aj matka sa zaujala za šuhaja, ktorý od toho času
 veľmi dobre sa držal.

Otec dovolil.

V nedeľu po litániach vskutku prišiel. Môžem pove-
 dať bol celý pomátný, a veru bojzlive vkročil dnu. Je-
 dine láska Marienky dala mu smelosti.

Grznár prijal ho priateľsky.

— Zabudnime, čo bolo medzi nami, hovoril starý.
 Vidím, nie si zlý, a jestli šťastlivý chceš byť s Marienkou,
 musíš sa tak držať, ako teraz sa držíš. Teda daj pozor na
 seba. — To, čo nasledovalo po vážnych slovách Grznára,
 nedá sa opisať. Ja len toľko poviem, že všetci prítomní
 veľmi blažení boli v túto minútu. Janko nikdy nezabudol
 na výjav tento. On ho sprevádzal v celom živote. Zostal
 poriadnym človekom. Grznár neobanoval, že dal Ma-
 rienku zaňho.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú pred-
 platok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú
 poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tla-
 čenú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostá-
 vajú noviny. S týmto s jednej strany polahsia našu
 prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým ne-
 právostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedo-
 chádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Noví blahoslavení. Z Rímu oznamujú: Vo sviatok
 Troch kráľov Pápež Pius X. v konsistorialnej dvorane
 vyhlásil svoje breve, ktorým francúzsku devu Johannu
 d'Arc a košických martýrov Marka Kőrösyho, Štefana
 Pongráca a Melichára Grodeca vyhlasuje za blahoslave-
 ných cirkve rímsko-katolíckej. Na slávnostnom výkone
 prítomní boli kardináli Ferrata a Matheu, biskup Medard
 Kohl, kardinálsky diakon Steinhuber, gróf Szécsen, ra-
 kúsko-uhorský a Nisard francúzsky vatikánsky veľvyslanec
 a mnoho pozvaných hostov. Pápež po prečítaní breve
 povedal reč, v ktorej prizvukoval, že Francúzsko rozpo-
 mene sa, že jeho víťazstvá a civilisatórny zástoj prístia
 z viery. Zatým orleánsky arcibiskup povedal reč o orle-
 ánskej panne Johanne d'Arc a v mene ostrihomského
 arcibiskupstva biskup Medard Kohl rečnil o košických
 martýrov cirkve rim. katolíckej. Biskup vo svojej reči
 ubezpečil pápeža, že uhorskí katolíci vždy hotoví sú
 obrániť predpráva svätej stolice.

Katastrófa v Čikagu r. 1871. Tá hrozná katastrofa,
 ktorá tieto dni v Čikagu mnoho sto ľudí priniesla o život,
 na ukrutnosť prevýšila ešte aj veľký čikagský požiar roku
 1871., ktorý bol jeden z najväčších nešťastí v minulom
 storočí. Dňa 7. októbra r. 1871. v južnej časti Čikaga
 vypukol oheň, ktorý sa nepodarilo zhasiť. Plamene ší-
 baly až cez rieku Čikago a zničily aj severnú časť mesta.
 Zhorelo vyše šesťnásttisíc domov a stotisíc ľudí ostalo
 bez prístrešia. Škodá činila vyše 150 millionov dollárov.
 Dvesto ľudí prišlo o život.

Opozývivosť španielskych lúpežníkov. V Ma-
 dride, v hlavnom meste Španielska, ochrana verejnej
 bezpečnosti je vo veľmi zlých rukách. Pri policajnom
 úrade odhalili veľké neriady a vysvitlo, že i tí najvyšší
 policajní úradníci dajú sa podplácať. Následkom tohoto
 odhalenia dve tretiny policajných úradníkov prepustili zo
 služby a mnohých z nich krem toho postavili aj pred
 súd. Za takýchto okolností neni sa čo diviť, že madridskí
 zlodeji a lúpežníci majú dobré časy a smelo oberajú

**Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské
 knihy a časopisy!!**

obecenstvo o majetok. Že jak veľká je opovážlivosť madridských lúpežníkov, to dokazuje i ten prípad, ktorý na Sylvestra udal sa na jednej veľmi čulej ulici mesta Madridu. V ulici Brava Murilla totiž zakuklení a ozbrojení lúpežníci za bieleho dňa zastavili jeden cestovateľmi preplnený vozeň elektrickej pouličnej železnice, povyskakovali naň a potom revolvermi sa vyhrážajúc obrali cestovateľov o všetky peniaze a cenné veci, čo títo pri sebe mali. Celá lúpež odohrala sa za niekoľko okamžikov, tak že kým sa cestovatelia vzpomätali, opovážliví zbojníci zmizli.

V Trnave osadil sa nový advokát, *pán dr. Milan Ivánka*. Jeho kancelária je v Dolnej-Hrubej ulici pod číslom 19. Poznámeho pána dra Ivánku ako pravého kresťana, verného Slováka a priateľa ľudu, prajeme mu mnoho šťastia.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúcí ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» v Budapešti.

Požičky sprostredkujúci agenti. Minister obchodu na všetky priemyselné vrchnosti druhého stupňa vydal nariadenie, aby manipulácie agentov sprostredkujúcich peňažné pôžičky sprevádzali s pozornosťou a doliehali na nich, aby si zaopatřili priemyselné legitimácie. V posledné časy totiž na ministra obchodu došlo mnoho žalôb, že agenti cestou insertov uverejňovaných po novinách obecenstvom zavádzajú a klamú. Ponevác je pravdepodobné, že títo priemyselnej legitimácie nemajú, minister priemyselným vrchnostiam prísne nakladá, aby sprevádzala s pozornosťou zvlášte tých agentov, ktorí sa oznamujú v denníkoch a aby proti nim dľa VIII. z. čl. z r. 1884. prísne zakročila.

Najbližší medzinárodný sjazd proti alkoholizmu, ako známo, bude sa vydržiavať budúceho roku v Budapešti. Ústredný organizujúci výbor ku prípraveniu sjazdu požiadala triedneho radcu v ministerstve náboženstva dra Alexandra Szabó, ktorý v záležitosti tejto písal na ministerstvo vnútorných záležitostí. Hlavné a sídelné mesto ľudskému sjazdu poskytne hmotnej i mravnej podpory.

Chorý biskup. Satmársky kat. biskup Július Meszlényi od jasene trpí na cukrovú nemoc a jako teraz oznamujú, jeho stav sa v posledných dňoch zhoršil natoľko, že sa obávajú o jeho život. Ponevác 72-ročný arcipastier rýchle slabne a ničoho jiesť nemôže, v každom okamihu nastúpiť môže katastrofa. Biskup, ktorého stále opatrujú dvaja lekáři a mnišky, už aj prijal sviatosti zomierajúcich.

Dobročinnosť vesprímskeho biskupa. Vesprímsky biskup a skutočný vnútorný tajný radca barón Karol Hornig dľa účtov biskupského panstva na rozličné dobročinné ciele, ako podpory, štipendia, podporovanie literatúry a umenia, základiny a na stavanie škôl a kostolov behom minulého 1903. roku venoval 230.000, čili skoro štvrt milliona korún, v čom nie sú zarátané tie veľké summy, ktoré byly obrátené na udržanie škôl a na patronátske výdavky. Arcipastier zvláštne starosť mal aj o svojich chudobných, aby vianočné sviatky mohli stráviť v teplej izbe pri lepšom zaopatření. Členovia tých 50 familií, ktoré cez rok z biskupovej kuchyne dostávajú výživu, na Štedrý deň dostali koláčov a ovocia, 157 osôb z nich ale aj šaty. Pred Vianocami medzi 690 chudobnými rodinami vo Vespríme dal rozdať 345 fúr dreva, ktoré na biskupových záprahoch porozvážali chudobným na byt. Na biskupských panstvách v Sümegeu a v Karáde pred Vianocami tiež rozdali medzi chudobou nemalé množstvo dreva.

Náhla smrť. Franc Nagy, ako z Veľkého Váradu oznamujú, predseda tunajšej kráľovskej súdnej stolice, keď so svojou manželkou tieto dni šiel z divadla, náhle klesnul na zem a zomrel na porážku srdca. Nagya pochovávajú v Segedíne.

Dobročinnosť. Z Gyuli píšu: Vdova baróna Alberta Wodianera 5000 korún poslala békésskému županovi Lukácsovi pre sanatorium, ktoré majú postaviť na Dolnej zemi pre suchotinárov.

Marconioho telegraf na talianskych lodiach. Talianska loďná spoločnosť «Navigazione generale italiana» uzavrela smluvu s Marconioho spoločnosťou, aby na jej lodiach zariadila bezdrôtový telegraf. Plavebná spoločnosť za zariadenie každej jednej lodi platiť bude sedemtisíc lír (korún). Pri úradných telegramoch spoločnosti každé slovo bude stáť 30 halierov, obecenstvo ale platiť bude 60 halierov za slovo. V páde nešťastia telegrafovať sa môže bezplatne.

Nový nitriansky župan Turóczy zaujal svoj úrad dňa 7. t. m.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do polý ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dájú vysvetlenie.

Umrtie. Po ťažkej nemoci odobrala sa na večnosť dňa 9. t. m. Anna Brunkala v 25. roku svojho života. Pohrab odbýval sa dňa 11. t. m. o 3. hod. po poludní v nemocnici Alžbetinej. — V smútočnej sieni, ktorá obťahnutá bola svetlo-modrou látkou, shromáždili sa členovia Kat. del. Kruhu a ešte mnohí iní, Spolok «Maria Matka dietok» (Maria gyermekek Anya) a viac milosrdných sestár. Po vysvätení telesných pozostatkov zosnulej zaspieval výš spomenutý spolok pohrabnú pieseň, po ktorej umrčí voz a pohrabný sprievod pohnul sa na hrobitov. Boh jej daj ľahké odpočinutie!

Z divadelného predstavenia v L. Sv. Petre. Vo Sv. Petre dňa 27. decembra usporiadali tamejší ochotníci divadelné predstavenie. Účasť bola tak veľká, že dvorana nestačila prijať všetko obecnstvo.

Vojna. Z východu došli zprávy, že jeden pluk ruského vojska už v kročil najaponskú pôdu v Korei a tak že sa vypuknutie vojny medzi Ruskom a Japonskom každodenne dá očakávať.

Vzor liberálneho poslanca. Čo je vstave vyrušiť z pokoja jedného liberálneho poslanca? Chudoba ľudu — oh, nie. Nepravosť — čert to ber! Ale taká partia na ferbličku, aká sa nedávno udala, to už hej! stalo sa totiž, že sa liberálnemu poslancovi Sacellárymu minuly drobné. Patentovaný vlastenec čo si v takom páde počne? Zavolá pajtáša — dákeho sprostého mladučkého grófa — a dajú si partiu. I tak sa stalo. Sacelláry vyhral 304 tisíc korún za dve noci. Záležitosť túto držali kamaráti v tajnosti a na verejnosť vyšla ona až teraz, keď Sacelláry chce svoju výhru dostať. Dokázalo sa totiž, že patričný balek, syn millionára Dunderského, bol choromyslný, že mal o kolečko menej a že bol — keď hral — opitý. V záležitosti tej zasadla potom jakási čestná rada. Sto striel i do takej čestnej záležitosti — povedal by na to každý v skutku čestný človek — veď to patrí pred kriminál ale nie pred čestný súd. Zastupiteľom Sacelláryho v čestnom súde bola vec skutku príliš chúlolistivá, tak, že sa jeho zastupovania vzdali. Je nádej, že Dunderskovci nepopadali na hlavu, ale že sa s liberálom Sacellárym — na 50 percent vyrovnajú...

Ruské vojsko a japonské. Jestli medzi Ruskom a Japonskom vojna vypukne, bude sa ona odbývať najprv na mori, a tu je Rusko o mnoho slabšie. Proti 20. lodiam ruským s 9700 mužmi a 240 kanónmi stojí na japonskej strane 41 lodí, 14.000 mužstva a 343 diel. Ostatné vojsko má ovšem Rusko nepomerne silnejšie.

Sylvestrový večierok v Prešporke. Vzdelávaci spolok prešporský usporiadal sylvestrový večierok s veľmi bohatým programom.

Nehoda na dvornej polovke. Z Draždian oznamujú, že v tieto dni na usporiadanej dvornej polovke lesnícky radca Funke v prítomnosti saského kráľa Juraja náhodou postrieľal hlavného lesníckeho majstra Schulzeho. Schulze pred kralom zatajil svoje poranenie a zúčastnil sa ešte aj na kráľovej večery a až potom dal si od lekára ranu znova obviazať. Stáv lesníckeho majstra je povážlivý.

Výtrznosti vojakov v Baji. Z Baje oznamujú, že tam tieto dni dva roky vyslúživší honvédski husári zapríčinili veľké výtrznosti. Chodili po uliciach a šablami vybijali okná. Vojaci už na Vianoce boli vyhlásili, že jak ich do Troch kráľov nepustia domov, tak v meste všetky okná povybijajú. Od tejto vzbury všetky kasárne sú zartvorené. V meste panuje veľké rozčúlenie, lebo obyvateľstvo obáva sa novšej vzbury.

Tá nešťastná pijatika. V Hiadli (zvolenská stol.) v minulé dni jeden opilý gazda nočnou chvíľou napadnul na ulici dvoch mládencov, lebo títo bránili jeho ženu, keď ju chcel biť. Opilec jedného mládencea bodnul nožom do prs, druhému ale zafal sekerou do plec. Ťažko ranených mládencov opatruje lekár, nezbedníka ale odviekli žandári do vyšetrovacieho väzenia.

Zatknutý notár. Z Levoče oznamujú, že okresného notára v Ordzovianoch Jána Urayho pre defraudovanie úradných peňazí zatkli.

Kupci proti agentom. Hornoviediecki kupci s kožami zaviedli pohyb proti agentom, že na budúce nebudú viac u agentov objednávať. K tomuto kupcov s kožami pohla tá okolnosť, že najviac cestujúcich, keď už pochodili všetkých kupcov s kožami, potom ponavštevovali ešte aj sedlárov a remenárov a tak kupcom podoberali kundšaftov.

Strajk tlačiarov. Zo Stolného Belehradu oznamujú, že robotníci všetkých tamojších tlačiarňi vypovedali zamestnávateľom svojim strajk; žiadajú aby denne pracovali len 9 hodín a aby dostávali na týždeň najmenej po 20 korún.

Veľké železničné nešťastie v Amerike. Zo Severnej Ameriky opäť dochádza chýr o veľkom nešťastí. Z Topeky (Kanzas) oznamujú, že na železničnej dráhe čikagsko-rockizlandskej neďaleko Villardu jeden osobný vlak srazil sa s jedným robotníckym vlakom, ktorý šiel z protivej strany. Ako cestujúci udávajú, srážke padlo v obeť tridsať ľudí. — Jedna novšia zpráva, ktorá dochádza z Topeky, oznamuje, že ten osobný vlak, ktorý sa pri Viliarde srazil s jedným robotníckym vlakom, dodrúzgal sa na kusy. Jedna časť cestujúcich prišla o život, druhá časť bola ranená.

Zabili poštára. Z Vacova oznamujú: Poštára, ktorý viezol poštu z Rétsádu do Vacova, a jedného gazdu, čo sa viezol na poštovom voze, na území novohradskej stolice na takzv. Katalin-puste neznámi zločinci zabilí a tak potom poštu orabovali. Pošta viezla dva peňažné listy v hodnote 3350 korún a viac balíkov. Zavraždený kočiš sa menoval Michal Czilik, gazda ale Ján Salter a pochádzal z Vacova. Vyšetrovanie zistilo, že zbojníci viezli sa na pošte a od chrbta sekerou zabilí kočiša a s ním sediaceho gazdu. Vražda udala sa dňa 6. t. m. večer asi medzi 7. a 8. hodinou. Podozrenie padlo na dvoch ľuďoch, ktorí mali na sebe taký odev, jaký mávajú matrózi. Týchto videli v ten osudný večer, keď sa táto vražda udala, na Katalin-puste a má sa za to, že pred dvoma rokmi tiež práve oni to boli, čo na tom istom mieste vyrabovali poštu idúcu z Vadkertu.

Muž v ženských šatách. V Segedíne polícia dňa 23. dec. dolapila osobu, ktorá si prikladala meno Aranka Gyöngyi, a bola vlastne 35-ročným Štefanom Mócsim, ktorý pred 15 rokami uskočil od vojska a ukrýval sa v ženských šatoch.

Krmenie ošípaných.

Kto chce, aby ošípané jeho čím lepšie ztučnely, kto chce čím väčší úžitok tahať z dochovávaní ošípaných: predovšetkým nech dobre vyberie kus, ktorý krmíť chce.

Zo zkušlosti môžem povedať, že z prasata od cecka, ktoré pri dobrej chove, alebo na bujnej pašienke rastie, skorej sa vydará ťažký kus, ako z takého bravca, ktorý či od planej chove, či od nemoce nazad zostal v roste a tak zmiznel. Takéto naničhodné kusy obyčajne vymuštrujú tí, ktorí zaoberajú sa s plienením, vyženú ich na jarmok a predajú. Ako by aj nie, veď chudobní ľudia leďvi čakajú, aby mohli kúpiť lacnú ošípanú. Tí nehľadia veľmi na fajtu. Lenže «lacné mäso, riedka polievka», hororí naše starodávne porekadlo, a to platí aj pri ošípaných, lebo — povedzme to tak po slovensky — či najde sa aký blázon, ktorý by dobrú ošípanú, k tomu keď je už hodná, od riadnej ceny lacnejšie zmárnil? Veru nie! Najmä chráňme sa od takých, ktoré nielen že sú veľmi chudé, ale aj chorľavé, takrečeno bez života. Zpustia uši a chvost; vystrú chrbát, leďva že chodia a ustavične fnukajú. Takáto mizerná ošípaná nenie súca na krmenie. Chudú, ale ináč zdravú ošípanú len ten nech kúpi na držanie, ktorý ju vie popraviť či na dobrej pašienke, či s rozličným pokrmom. Takáto potom nebude na darmo žrať kukuricu, jačmeň a šrôt, ale vykrmí sa na masť. Vôbec, či vlastné prasa, či kúpené budeme krmíť, pred očima musíme mať tieto tri podmienky:

1. nech je úplne zdravé; 2. nech je peknej postavy a bez akejkoľvek chyby; 3. nech nenie ani veľmi mladé ani staré.

Pri všetkom hlavná vec je zdravie, teda kupujme len zdravé ošípané. Od veľmi zkušených gazdov viem, ba aj sám tvrdím, že zdravá ošípaná má chvost na kariku zkrútený, vynimajúc keď veľmi ustane, alebo od horúčosti soslabe. Nech ma nikto nevysmeje, keď poviem, že pri ošípaných chvost je znak zdravia. Ošípaná s ovisnutým chvostom istotne nenie zdravá. Keď som sa o tomto presvedčil, pozrem oči, jak s nimi ospanlivo hľadí alebo naopak, jestli sa ony ako oheň blištia, tak ju nekúpim, lebo viem, že zdravá ošípaná má bystrý a čistý zrak, kdežto bliskavý pohľad o tom svedčí, že je zviera choré, alebo divokej prirodzenosti. Takéto netučnejú, a skrze ustavičné nepriateľstvo (hryzenie) sú na zlosť gazdovi. Ďalej, zdravá ošípaná čistým hlasom grúli; pozoruje na všetko, čo sa okolo nej robí; nedá sa ľahko chytiť; keď ju škrabkajú tichúčko grúli, vyťahne sa a ľahne si. Pri kúpe — jak len možno — nezameškám pozreť lajno ošípanej a vždy ujdem od takej, ktorá má riedky, špatnej barvy a smradlavý trus. Ale ani takú ošípanú nekúpim, ktorej suchý a tvrdý trus o tom svedčí, že zle trávi.

Čo sa podoby (druhy) týče, tú držím za dobrú na krmenie, ktorá má menšiu hlavu; krátky rypák; široké čelo a lice; široký a krátky krk; dlhé a duté telo; ktorej prední ohyb (hrud) hlboko síde; má široký a dlhý chrbát; zadok tiež rovný, široký a dlhý; nohy krátke, chod široký; lopatky a šunky (stehná) široké, veľké a mäsovité. Ohľad beriem aj na srsť. Tá nech je tenká, hustá a kudlatá (kučeravá). Takú ošípanú necením veľmi, ktorá má na krku a na chrbte dlhé škutiny, lebo táto pomaly berie na seba, a dá málo masti.

Nech si zapamätá každý hospodár, že také ošípané, ktoré majú veľkú hlavu, dlhý rypák, dlhý a tenký hrtan, škutinu na krivom chrbáte, a ktoré chodia na tenkých a vysokých nohách: nie sú súce na krmenie, tým menej na plodenie.

V zime obyčajne krmím dakoľko bravcov, a pár starých sviň. Mladé kusy dávajú fajnové šunky a tenkú mäsovitú slaninu; staršie sú na masť. Prijdu kupci z mesta, ktorí mi potom dobre zaplatia šunky a slaninu mladých bravcov, lebo oni veľmi dobre vedia, že mäso starých kusov je tvrdé a vláknovité a potom ani nie je tak chutné, ako mladých.

Mladšie kusy obyčajne na mäso sa dajú vykrmíť, staršie na masť. Mladší kus z toho istého pokrmu dorobí viac mäsa, starší ale masti. Ale aj to je pravda, že výsledok krmenia celkom závisí od pokrmu, lebo od daktorého pokrmu u ošípaných je viac mäsa, od iného ale zase masti.

Čítal som, že v Anglicku a v Nemecku, blízko veľkých miest predajú mnoho vykrmených prasiec, také 4—6—8-mesačné, ktoré kupci výborne zaplatia. Toto nikdy som neproboval, lebo myslím, že naše prasce nenie sú súce na to; pritom všetkom ale, ak má volakto takú cudziu fajtu, ktorú chytro možno vykrmíť, nech probuje, ten neobanuje. Odporúčam to tým, ktorí majú mnoho soberaného mlieka, emaru, srvatky, žinčice a zemiakov, a potom ktorí — čo je hlavné — blízko veľkých miest bývajú. Spomnem aj to, že na krmenie súcejšie sú vymiškované ošípané.

Krmmik (chliev) — jak len možno — vždy na tej strane dvora vystavme, kde nestojí v ceste, a kde nikto a nič neruší pokoj ošípaných. Dávajme pozor aj na to, aby vietor neprechádzal cez krmmik, a aby ošípané v lete oproti horúčosti, v zime však oproti chladnu boli bránené. Krmmik musí byť dost veľký, lebo nenie dobre, keď ošípané sú vtisnuté, a jedna na druhej sa vyvaľuje, potom, tu aj vzduch je smradlavý, kdežto aj sviňa potrebuje povotrie čisté. Tak nech je stavaný, aby spodok (dlažba, mostnice) jeho vždy mohol sa držať v čistote. Nech má otek v ňom dobre priestraný. Veľmi vidní, alebo celkom tmavý tiež nesmie byť, lebo v prvom páde nevedia ošípané pokojne odpočívať, keď je ale tmavý, nevidíme či je válov čistý, kedy treba zameniť stelivo atď. Dávajme pozor aj na to, aby sa v krmmiku potkany a myši neumiestnili. Nech nenie hnoj a iná smradlavá špina v blízkosti krmmika.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Lutiša (trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Kresfane uverejniť.

Velebný pán farár Lutišský!

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus i najsladšie meno Panny Marie! Úctive pozdravujem pána farára a šťastlivé sviatky a nový rok im višujem. Nech im dá Pán Boh zdravia a šťastia aj všetko, čo si od milého Pána Boha žiadajú. A pritom im posielam 3 koruny na ten chrám Boží; málo, ale vďačným srdcom. Nech je to dar a terajší čas tomu malému Ježiškovi. Každého kresťana je povinnosť na chrám Boží podľa možnosti milodar obetovať. Ja som v Anglii v Manšesteri; tuto veru katolíci si musia skladať milodary na svoju vieru, lebo ináč by ani tej viery nebolo. Lebo tu sú katolíci dosť prenasledovaní od Anglikánov, luteránov, kalvinov a všeliakých liberálov. Tu katolíci nemajú od nikiaľ žiadnej podpory, len všetko sami znášajú. Každý týždeň sa robí sbierka a každý koľko si umieni z dobrej lásky a podľa možnosti, toľko obetuje. Tu je to ináč, jako u nás v Uhrách. Za to ale je tu lepší poriadok vo všetkom, bárs je tu všetko kráľovské a od všetkého sa musí týždenná árenda platiť. Zato ale tu človek skôr zlatý vidí, jako u nás krajciar. U nás sú len istí ľudia páni a ľud biedu tre.

A s tým zostávam verný ctiteľ Mariánský; oddávam sa pod ochranu Jej a im prajem, aby hodne na ten kostolík vybrali, aby ho mohli čím peknejšie ozdobiť, lebo chudobný človek len v peknom kostole sa poteší a uspokojí. Dnes myseľ ľudská pobúrená má moc väčšie požiadavky, jako kedysi. A tak s týmto sa porúčam; možno, kedysi — jak dá Boh zdravia a navrátim sa domov — prídem i ja sa do toho nového kostola pomodliť, veď nie som tak ďaleko od Vás rodák. Ja som z Nedece pri Varíne z trenčianskej stolice. Nemajú mi za zle pán farár, jak som niečo obrazil so slovom.

Bohu ich porúčam; môj adres je:

Vincent Czesnek,

Fleet St. Nr. 24. Grengate Salford Manchester
England.

Drahí moji rodáci! S týmto som zas jedon list od nášeho rodáka uverejnil, aby ste videli, jako naši rodáci i v ďalekom kraji o našu svätú vec sa starajú. No-že teda, priatelia nášho chudobného ľudu, prinášajte, obetujte na tento sv. cieľ, koľko kto môže; nech pošle milodar na nový kostol Lutišský, ktorý behom tohoto roku istotne

vystavený bude. Jakosť zariadenia len od dobrých ľudí závisí. Bože, pomáhaj nám! Milodary prosíme zaslať: Lutissa u. p. Ó-Besztercze. (Trencsénm.)

Ján Greben, farár.

Klin (Orava.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane».

Vy tak často dávate ľuďom rady, viem že i pre nás najdote potechu, aspoň na ten spôsob, že nám dovolíte tu v «Kresfane» vyzozprávať sa zo srdca. Nám ktosi musel porobiť, lebo sa nám v posledný čas židia nechcú daríť. V jaseňi odišiel jeden, teraz sa pakuje druhý. Zostal nám ešte jeden. No na toho si už nedáme ani vetra fuknúť, lebo by sme mohli vynsť z plemena.

V jaseňi sme vám písali, že sa tešíme katolíckemu sklepu. Tak sa zdá, že naša radosť bola predčasná. Náš sklepník má na svojej tabuli s drobnúnkými literami vypísano: «Múka, káva, cukor». A potom hrubými písmenami dokladá: «Starý, patentirovaný, opravdivý liberalismus». Jako na planej pôde po daždi zrastú šialené huby, tak po prinavrate starého liberalismu v osobe Tiszu začína u nás ožívať liberalná potvora. Sklepníkovi odporúčame, by ku cukru neprivázał «hany na kňazov», ku káve by nepridával «chvály na seba», jaký je on opravdivý liberál a tým chce zostať i na ďalej. Do múky nech nemieša «zostáttenie škôl». Nech nevychvaluje štátne školy, jaká tam dobrá výchova, príkladný dozor atď. Nech sa nenazdáva, že sme vrecom udretí. Vieme my, že jaký pán taký krám. Jaký štát také školy. Štát bezkonfesionalný, (beznáboženský) školy jeho podobne. Štátu žid, kalvin, luterán, slobodný murár toľko práve, jako katolík. Komu sa páči nech sa spojí s nimi. My si predsa katolícke náboženstvo ctíme nad všetko iné. A budeme na tom, žeby sa i naše deti v takom duchu vyučovali. Pridržíme sa katolíckej viery, katolíckej školy, ľudovej strany. Nedáme sa od nikoho slepiť! Keď by nám ino- verec také poučenia dával, to by nás tak nebolelo, lebo od neho inšie neočakávame. Keď nám on také zásady hlása, hneď vieme koľko bilo, ale katolík so svojim ovčím rúchom a vlčím hlasom s katolíckym menom a liberálnymi zásadami môže nás chytro omámiť. Heslo: «Svoj ku svojmu» len tam má smysel, kde neurážajú náš katolícky cit, naše katolícke zásady. Liberálnym katolíkom na pamiatku posielam: «Božské mlýny pomály melú ale isto!» «Pamätajte na zadné kolesá!»

Kopiecký.

Zo Šaština.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veleovážený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

Zo Šaština ešte tuším nikdy nebolo dopisu v týchto novinkách, ale i včúť keď niečo píšem není to veľmi potešiteľné.

Dňa 22-ho m. m. mali sme mi tu smutný deň, lebo v tento deň museli sme sa rozlúčiť s našim najväčším dobrodincom a priateľom úbohého opusteného Iudu slovenského, tojest s našim vrele milovaním velebným pánom kaplánom, ktorého presadili od nás do V.-Kostolán. V ňom utratili sme nášho najväčšieho priateľa a ochrancu. Za tých niekoľko rokov pobytu svojho tuná medzi nami, jako by nám bol ku srdcu prirástol, každý s celou láskou a oddanosťou prilnul ku nemu.

Ťažko nám to padlo rozlúčiť sa s ním a to tým viac, pretože bol vodcom a riaditeľom «Potravného» a «Úverného spolku», spolu i zakladateľom, ktoré po odchode jeho jako osirotené zostali. Bola to veľká a namáhavá práca založiť u nás tieto spolky, pretože je u nás veľká časť obyvateľov s toho vyvoleného národa (čo nemusím poznamenat.) že s koľkými ťažkosťami bolo to spojené. Zároveň toho predsa s neunavnou horlivosťou a s nevyčerpatelnou trpezlivosťou pretrpel a spolky otvoril, ktoré už dnes nabudly veľkých rozmerov v rozkvetení národa. Toto hľa bude pamiatka a rozpomienka od nášho višspomenutého.

Na Nový rok mala sa u nás predstaviť Vianočná hra «Narodenie Pána». Herci boli už dokonale vyučení a ku hre celkom pripravení. Pán učiteľ šiel teda požiadať pána služneho o dovolenie. Tú ale pán služny (neviem z jakých ohľadov), hru nedovolil. No, na také veci mi Slováci sme už privykli. *Čitateľ «Kreštana».*

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Pán dekan a farár Ján Szecsanszky z Rakovej 4 K.; pán farár Jozef Badik zo Skalitého 4 koruny; pani Rozina Švare z Báhony 5 korún; pán kaplán Pavel Ochaba z Močonku pri Nitre 18 korún 80 halierov; pán Sylvester Machay z Miskoleu 10 korún; pán farár Ján Muskovich z Horvát-Zsidány 2 koruny; pán Vincent Česnek z Manchesteru (Anglicko) 3 koruny; pán Pavel Fabianovič z Prešporku 2 koruny; pán Fraňo Vanko z Barš-Skleno 3 koruny; pán Alojz Medek z N.-Rippény 2 koruny.

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakujem. Pán Boh zaplať a požehnaj v mene chudobných farníkov privolávam *Ján Greben, farár lutišský.*

Každé očakávanie presahuje tisícraz vyprobovaný znamenitý z esencie rastlín zhotovený *Eugena Fellerov Elsa-Fluid*, ktorý s obdivuhodným účinkom pomáha a lieči najviac chorôb jako: horúčku, reumu, lámku, bolenie hlavy, prs a zubov, koliku, kŕče, žalúdočné nemoce, očný neduh, nechť k jedlu, zmeravené ruky a nohy, trhanie, kašeľ atď. Z tohoto na výstavách Paríži, Berlíne, Londýne, Ríme a v Nizze zlatou medailou vyznačeného prostriedku 12 flášiek alebo 6 dvojitých flášiek stojí 5 korún aj s poštou. Jediný dorábateľ *Eugen V. Feller*, lekárnik, *Stubica*, Templom-uteza č. 18. (záhrebská stolica.) Ani v jednej rodine nemal by chýbať tento výtečný prostriedok, ktorý každý čo ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranný účinok stále užíva.

I všetky iné lieky proti každej nemoci tiež dostať v lekární Eugena V. Feller. «Bol som slepý, len Fellerov Elsa-Fluid mi zachránil zrak» — písal *Peter Szücs*, Budapešť, Felső-rakpart.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Občan. Najprimeranejšie cieľu je, požiadať služneho osobne, aby toho, alebo onoho vzal do kandidácie. Pri tomto však môžete už aj meno kandidáta vysloviť. Za rychtára žiadať si má každý nie len takého, ktorý je v obci najväznejší a majetkom neodvislý, ale ktorý je aj uvedomelý Slovák, a to nie len rečou, ale aj skutkom.

Mešťan. Tým chceme Vám poukázať to, že potreby dnešného času vzrástli už do hroznej miery, a že robí sa všetko možné, umele ich stupnovať, ale že této umelé potreby nesú hlavnú vinu toho, že od ľudskej pracovnej sily, menovite od činnosti ľudskeho mozga požadujeme vždy väčšie a väčšie, už aj nerozumné a do možnosti siahajúce veci. Nepýtajte sa nás tedy, že «či teraz majú sa ľudia lepšie, ako predtým», ale spýtajte sa: «Či sú ľudia teraz spokojnejší, ako v minulých časoch?» Teda aspoň tolko.

Št. Hlasica. List poslali sme zpät. Dopisy už nie sú na čase. Budúce keď pošlete, teda ráčte ich dať niektorému Vášmu priateľovi prepísať, aby takto mohli sme vyhnúť tým veľkým námaham.

Remeselník. Sklad na rozličné látky pre obuvníkov a remenárov odporúčame Vám tento: Antonín Navrátil vo Výškově, Radnická ulica, Morava.

Učiteľ. Tento týždeň nebolo nám možné vypátrať dôvody Vašej žiadosti. Na koľko sme však informovaní — trvať to dlho nebude. Žiadané knihy obdržali ste? Zdravstevujte!

Št. J. v Ruž. I. roč. «Posla» pošleme Vám po tieto dni. Ostatné objednanie však na konci januára.

Vel. p. Fr. Kl. v S. Fr. Vyslovujeme týmto srdečnú vďaku za Vašu horlivosť. 20 korún došlo. Všetko vybavené dľa listu.

Vel. p. Ny—szi. Lutujeme, že riadky Vaše neobdržali sme. Ale keď nezťažovalo by sa Vám druhý ráz nám ich poslať, vtedy uverejníme to v budúcom čísle.

Rigorósista. Milý Priateľu! Tak sa nazdávame, že keď príčina tej jedinej nedôvery prestala, všetko príde i musí prísť do starej kolaje. Ľud náš pritom všetkom, zdá sa, chce mu ostať verným, ako to z mnohých dopisov a listov nám poslaných, mile presvedčili sme sa. Vo Vašom... našlo sa ich doposavád 13. V liste spomenutí sú tiež medzi nimi. Spomenutému písali sme osobne list. Ba i v K. našiel sa jedon. No, na tento čas dost pošetiteľné sú nám té číslice. Zdravstevujte!

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 41.50 prima ruskô (***) K. 32.50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15.75—17.00, slavovský (1903) K. 16.00—16.50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 14.50 do 15.00, srbské (80—85 kus.) K. 15.50—16.00.

Ďatelinové semä: lucerna K. 55.00 do 60.00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3.60—3.80, žlté K. 4.00—5.00 za 100 kilo.

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

04.11/d

Polovlnené sukne v rozmanitých farbách, dobrej ajakosti 1 kus po 65—70 kr. **detsté sukienky** 20 kr. **dobierkou zasiela: ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. Jimramov Morava. Tovar, jestli sa nehodí, prijmem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť vylúčená.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu

pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadne a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Vnemocnici Sv. Rochusa bolo už 136 pádov takých z pomedzi ktorých ostalo úplne vyliče-ných 129. Od dávnejšej doby totiž upotrebujú na proti ľanke takzvaný

KRIEGER

REPARATOR.

Veľká flaša stojí 2 kor. — Malá flaška 1 kor.

Chráňme sa od napodobňujúcich.

Hlavný sklad je: **Vieškárni Korona, Budapest, VIII., Kalvin-tér.**

K dostaniu je aj po druhých le-káriach. Poštové rozposie-lanie je každodenne.

Vianočné dary 1903.

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydliečky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáca ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus ľajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nůtra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepáči peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'álej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. **Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).**

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedáim servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Do úctivej pozornosti odporúčam balsam Svätého Antona Paduanského. Nezčísle mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctiteľia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybôfu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

K dostaniu výlučne u

Jozefa Hübner, lekáraň «Červeného kríža, Baja, Erzsébet kiralyne-út 22. szám.

Najlepšie

Koše

dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biely mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biely ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielame s dobierekou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseľuje, za čo dobre stojime: pri lamke, lúpaníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, hofasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčoch, proti

Nietajm prostriedok

hlavných nemocíach, chlad- ných rukách a nohách, krčoch srdca, opilensii, mo- krosti posteie, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závr- ratu, zlomi sluchu, nemo- ciach nervov, influenze, všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať. za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shtovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

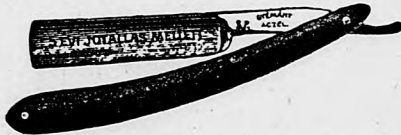
jediný zosielateľ kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na dialku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho košca, vykovaná a vy- probovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyš menovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

